

L52 Hiidensalmi

Ehdotusvaiheen vuorovaikutusraportti

Hiidensalmen asemakaavamuutoksen ehdotusvaiheessa oli runsaasti monipuolista vuorovaikutusta. Tuleva asuntomessualue kiinnosti asukkaita, yrittäjiä, rakennusliikkeitä, mediaa ja muita sidosryhmiä, ja erilaiset tilaisuudet vetivät puoleensa paljon aiheesta kiinnostuneita. Kaavailtojen lisäksi järjestettiin asuntomessuprojektin tilaisuuksia, vierailtiin eri sidosryhmien tilaisuuksissa ja tavattiin hankkeesta kiinnostuneita.

Kaavatyötä varten koottiin Hiidensalmen suunnittelusta kiinnostuneista koostuva 20 henkilön ryhmä, [Hiidensalmi-foorumi](#). Ryhmän tarkoituksena oli saada sparrausta kaavatyöhön näyttämällä foorumilaisille kulloinkin suunnittelupöydällä olevia asioita. Osallistujia haettiin avoimella ilmoituksella, jossa kysyttiin taustatietoja ja muun muassa osallistujien kiinnostusta suunnittelualueita kohtaan. Kiinnostuneita ilmoittautui lähes 50.

Foorumiin valittiin iältään, elämäntilanteeltaan, ammateiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan mahdollisimman monipuolinen joukko ihmisiä. Osanottajissa arvostettiin myös kytkeytyneisyyttä johonkin sidosryhmään. Foorumin työskentelytapa mahdollisti tavanomaista asukasvuorovaikutusta jatkuvampaa ja keskustelevampaa vuorovaikutusta. Työskentelyssä pystyttiin kohdentamaan aiheita ja työskentelytapoja foorumille sopiviksi, ja porukan koko antoi tilaa keskustelulle.

Foorumin tapaamiset olivat suljettuja, mikä osaltaan antoi foorumille työskentelyrauhaa ja luottamuksellisemman ilmapiirin kuin esimerkiksi kaavaillat, joissa on välillä mediankin edustajia paikalla. Osittain median foorumiin kohdistuvan kiinnostuksen vuoksi osanottajilta kysyttiin ensimmäisen kokoontumisen jälkeen, voidaanko foorumilaisten kokoonpanosta kirjoittaa julkisesti. Kokoontumiset ja kokoonpano päätettiin kuitenkin pitää suljettuina, mitä pidettiin luovan ja avoimen keskustelun kannalta oleellisena.

Tähän raporttiin on koottu tilaisuudet, joissa kaavatyötä on esitelty ja vuorovaikutettu. Esiteltyjen tilaisuuksien lisäksi on tavattu yksittäisiä asukkaita, yrittäjiä, rakennusliikkeitä ja muita osallisia.

7.11.2017 Hiidensalmen asukasyhdistys

Tapaamisessa keskusteltiin asukasyhdistyksen toiveista alueen kaavoittamisen suhteen.

14.11.2017 Kirkkoneuvosto

Tilaisuudessa esitettiin kaavaluonnoksen sisältö pähkinänkuoressa ja vastattiin esille nousseisiin kysymyksiin.

15.11.2017 Kaavailta

Kaavaillassa oli kolme pistettä Hiidensalmen kaavasta. Yhdessä kartoitettiin karttatulosteen avulla Hiidensalmen nykytilaan toivottavia muutoksia, ja toisaalta tärkeitä, säilytettäviä asioita. Toisella pisteellä mietittiin, millaisia palveluita, viheralueita ja rakennettua ympäristöä Hiidensalmessa olisi vuonna 2025. Kolmannella pisteellä mietittiin, millaista asuminen Hiidensalmessa tulee olemaan: millaisia kortteleita, taloja, asumisen palveluita ja yhteishenkeä alueella voisi olla. Ideoita kerättiin kirjoittamalla ja mielikuvakortein. Illan keskusteluista on tehty erikseen kattava tiivistelmä. (Tarkempi selostus kaavaillasta vuorovaikutusraportin lopussa.)

28.11.2017 Hiidensalmen Asukasyhdistys

Keskusteluissa toivottiin ranta-alueen jäävän puistoalueeksi yhteiseen käyttöön. Palvelut toivotettiin tervetulleiksi asuntomessualueelle, palvelemaan myös muita Hiidensalmen asukkaita. Taimistonkadun avaamista läpikulkuliikenteelle ei pidetty toivottavana ratkaisuna. Järven ääreen sijoittuvaa korttelia ei pidetty hyvänä, sillä se muuttaisi rannan luonteen yksityisemmäksi. Alueelle toivottiin olemassa oleviin rakennuksiin sopivaa puurakentamista.

30.11.2017 Keskustan aluetoimikunta

Tapaamisessa kerättiin ideoita ja toiveita teemoilla ”mihin haluaisit käyttää Hiidensalmen aluetta tulevaisuudessa” ja ”minkä asumismuodon valitsisit Hiidensalmessa”. Lisäksi kysyttiin mielipiteitä ja kiinnostusta yhteisöllisyyteen.

Ulkoilu ja järvi nousivat jälleen suosituimmiksi asioiksi, toivottiin laitureita, venepaikkoja, ulkoilureittejä, nuotiopaikkoja, matonpesupaikkaa, leikkipaikkoja sekä uimapaikkaa koirille. Lisäksi rantaan toivottiin palveluita kuten kahvilaa ja saunaa.

Asumismuodoista keskusteltiin townhouseista, minitaloista sekä kerrostaloista. Yhteisöllisyyteen oli kiinnostusta ja esille nousivat mm. rantasauna, harrastetilat ja yhteiskäyttöpyörät.

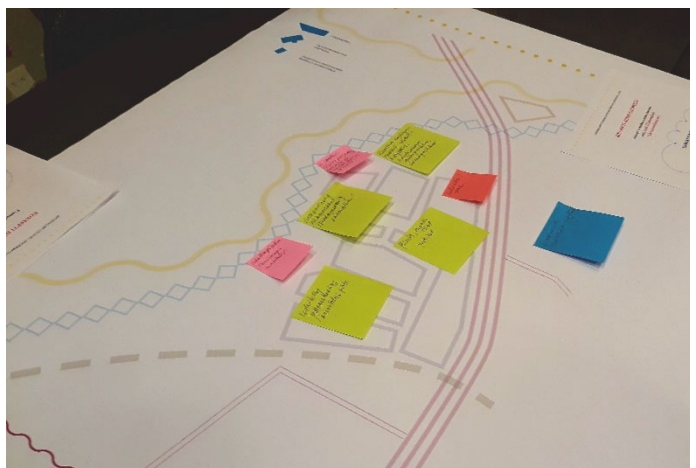
7.12.2017 Vanhusneuvosto

Messutoimisto kävi esittelemässä kaavaluonnosta ja keskustelemassa messuprojektista. Samalla keskusteltiin ikäihmisten toiveista asumista kohtaan.

18.1.2018 Hiidensalmi-foorumi 1

Hiidensalmi-foorumin ensimmäisessä tapaamisessa osallistujat esittäytyivät ja kertoivat kiinnostuksestaan ja agendastaan Hiidensalmen suunnittelua kohtaan. Foorumilaisia yhdistää muun muassa kiinnostus yhteisöllisiin ratkaisuihin, taiteeseen osana rakennettua ympäristöä ja näkemys Hiidensalmesta ikäihmisille erityisen soveltuvana asuinpaikkana.

Hiidensalmi-foorumin kokoontumisessa asuntomessualueesta innovoitiin monimuotoista ja yhteisöllistä asuinalueita. Alueella nähtiin elävä kivijalka palveluineen, luontoelämyksiä ja virkistysmahdollisuuksia tarjoava ranta-alue sekä yhteisöllisiä palveluita, kuten rantasauna, palstaviljely ja yhteiskäyttöautot. Alueen pysäköinti toivottiin sijoitettavan joko kansien alle tai pysäköintitaloon. Alueelle toivottiin lisäksi ekologisia rakentamis- ja energiaratkaisuja sekä taidetta. Alueen historian ja läheisen kaivoksen toivottiin näkyvän alueella.

23.1.2018 Yrittäjätööpaja

Työpajassa tavattiin paikallisia yrittäjiä keskustelemaan asuntomessuprojektista Lohjalla sekä siitä, miten yrittäjät voivat olla prosessissa mukana. Yrittäjien mielipiteitä ja ideoita kerättiin pisteillä, joiden aiheet olivat yrittäjien rooli messuprojektissa ennen messuja, messujen aikana, asuntomessujen oheiskohteet sekä pysäköinti. Tilaisuudessa keskityttiin kaavaa enemmän messuihin liittyvään yritysyhteistyöhön, mutta kaavaprosessi oli myös esillä tilaisuudessa ja kaavoittaja paikalla. Tilaisuuteen osallistui n. 60 henkilöä.

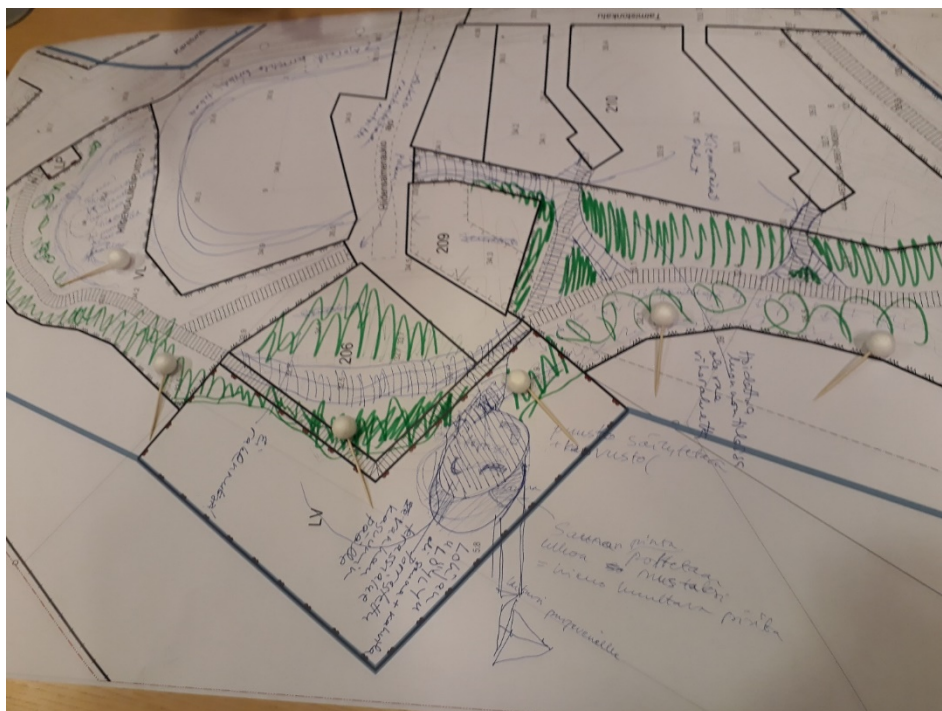
27.2.2018 Kaavailta

Kaavaillan alussa oli keskustelutilaisuus Hiidensalmen, Taimisto-Tennarin ja Laurentius-talon kaavoja varten tehdystä liikenneselvityksestä. Eityksen piti selvityksen tehnyt Jani Karjalainen Sitowiseltä. Keskusteluissa muun muassa toivottiin ratapohjalle suunnitellulle kävelyn ja pyöräilyn reitille hyviä yhteyksiä omakotialueelta. Versio 3, jossa vanhan Hiidensalmen alueelta Taimistonkatua jatkettaisiin uudelle asuinalueelle, sai kannatusta, jotta esimerkiksi kauppaan pääsee kätevästi vanhastakin Hiidensalmesta. Toisaalta oltiin myös huolestuneita raskaan liikenteen siirtymisestä Taimistonkadulle uuden asuinalueen kautta.

8.3.2018 Hiidensalmi-foorumi 2

Hiidensalmi-foorumin kokoontumisessa 8.3. hahmoteltiin ryhmätöissä neljää eri aluetta: pientalokortteleita, nk. kaupan korttelia, puistoaluetta sekä Hiidensalmen aukiota. Pientalokorttelissa pohdittiin esimerkiksi tulisiko talojen olla samassa linjassa katuun vai ilmansuuntiin nähden, järvinäkymien mahdollistamista niin monelle kuin mahdollista, yhteisiä piha-alueita, yksityisyyden suojaamista esimerkiksi piharakennuksilla sekä rakennusten sijoittumista tonteille. Osallistujat listasivat myös, millaisia asioita kaavassa tulisi tai ei tulisi määrätä. Kaupan kortteliin toivottiin ratkaisua, joka olisi moderni ja monimuotoinen, kerroslukuihin vaihtelua ja valon maksimointia. Viheralueista toivottiin monimuotoisia, sekä luonnollista että rakennetumpaa aluetta. Siitä, että rantaan ei tulisi sijoittaa asuinrakentamista, vaan sen tulisi jäädä yhteiseksi viheralueeksi oltiin yksimielisiä. Hiidensalmen aukiosta toivottiin viihtyisää yhteistä tilaa, joka olisi sekä vihreä että toiminnallinen. Aukiolle toivottiin myös taidetta.

Laadittu 10/2018, Aino Kuusimäki

Täydennetty 02/2019, Mirka Härkönen, Riikka Juva ja Lotta Eranka

12.3.2018 Infotilaisuus rakennusliikkeille

Kumppanuushaun käynnistyttyä rakennusliikkeille pidettiin infotilaisuus Hiidensalmesta, asuntomessuprojektista sekä kumppanuushausta.

12.3.2018 Asumisen ilta

Asumisen illassa keskusteltiin alueelle rakentamisesta kiinnostuneiden kanssa messualueesta ja sinne rakentamisesta. Paikalla oli sekä omakotitalorakentamisesta että kerrostaloon muuttamisesta kiinnostuneita. Osallistujat tallensivat toiveitaan ja haaveitaan Hiidensalmessa asumisesta koti- ja yhteiset tilat -teemojen alle. Toiveissa korostuivat järvinäkymät omasta kodista – kerrostaloasuntojen ylempien kerrosten asunnot kiinnostivat, ja omakotiasujien parissa rannanpuoleiset tontit. Yhteisöllisyys omakotitonttien kohdalla puhutti myös: voisiko se tarkoittaa esimerkiksi osittain jaettua jätahuoltoa?

Laadittu 10/2018, Aino Kuusimäki

Täydennetty 02/2019, Mirka Härkönen, Riikka Juva ja Lotta Eranka

27.3.2018 Lohjanseudun puutarhaseuran kokoontuminen

Kaavoittaja piti tilannekatsauksen Hiidensalmen kaavaprosessista keskittyen viheralueisiin ja tekeillä olevaan yleissuunnitelmaan. Osallistujia kiinnostivat alueen luontoarvot, ja esimerkiksi rantakasvuston harventamisesta keskusteltiin. Erilaiset luontotyypit rannassa mahdollistavat eri lajien viihtymisen alueella – alueen pusikoissa viihtyvät nykyisellään esimerkiksi satakielet.

17.4.2018 Kirkkoneuvosto

Tilaisuudessa esiteltiin, mitä valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen kaavaprosessissa on tapahtunut. Kaupunki ja seurakunta olivat käyneet alkukeväästä tiiviisti keskusteluja kaavan sisällöstä. Tilaisuuden aikaan myös yleissuunnitelman suunnittelu oli käynnissä niin kaupungin kuin seurakunnan maa-alan osalta. Kaavoittaja kävi läpi kirkkoneuvostolle etenkin maaperätutkimuksissa esiin tulleita asioita ja niiden merkitystä kaavaratkaisun muodostamiseen. Keskustelussa puhutti etenkin eteneminen maakauppojen suhteen.

15.5.2018 Kansallisten senioreiden jäsentilaisuus

Kaavoittaja antoi yleis- ja tilannekatsauksen Hiidensalmen suunnitteluun ja asuntomessuihin. Tilaisuudessa puhuttivat muun muassa polttoainejakeluaseman sijoittaminen ja messuhanke yleensä.

15.5.2018 Kaavailta

Ennen kaavailtaa esitettiin tilannekatsaus Hiidensalmen kaavasta, ja varsinaisessa kaavaillassa keskusteltiin työn alla olleesta yleissuunnitelmasta ja sen eri vaihtoehdoista. Myös kumppanuuskorttelin suunnittelun etenemisestä kerrottiin ja keskusteltiin. Yleissuunnitelman sisältöön oltiin yleisesti ottaen tyytyväisiä, ja vielä kaavaluonnoksessa olleen rannimmaisesta korttelin jääminen pois suunnitelmista oli osallistujille enimmäkseen mieleen. Rannan puuston säilyttämistä toivottiin, ja palstaviljelyn näkymistä suunnitelmissa keuhuttiin. Vanhan satamaradan käyttö puhututti jälleen, ja

17.5.2018 Hiidensalmi-foorumi 3

Hiidensalmi-foorumin kolmannessa tapaamisessa aiheina oli ensisijaisesti yleissuunnitelma ja toisena kumppanuuskorttelin suunnittelun edistyminen. Tapaamisessa oli työskentelyä pienryhmissä ja vapaamuotoista keskustelua yleissuunnitelman luonnoksen pohjalta. Keskusteluissa puhuttivat erityisesti ranta-alueen käyttö ja muiden julkisten tilojen käyttö. Autojen toivottiin hallitsevan kortteleissa ja aukiolla mahdollisimman vähän. Rantapuistoon toivottiin esimerkiksi rantasaunaa, uintimahdollisuutta ja venepaikkoja. Joidenkin toimintojen sijainnin ja katuaukion leveyden tarkistamista toivottiin.

22.5.2018 Taidetyöpaja

Työpajaan oli kutsuttu kaupungin virkamiesten lisäksi Länsi-Uudenmaan Taiteilijaseura ry:n, Lohjan seudun kuvataidekoulun ja FCG:n edustajia.

Taidetyöpajassa ideoitiin kahdella eri teemalla: alueen pysyvä taide ja messuaikainen taide. Taiteen paikoiksi nähtiin sopivan esimerkiksi koko Karstuntie, Hiidensalmensilta mukaan lukien, keskusta asti. Aukiolta rantaan aukeava näkymä, aukio sekä postilaatikot, rakennukset, ja niiden rappukäytävät. Alueelle ideoitiin mm. seinämuraaleita, toiminnallista taidetta, valotaidetta, vihertaidetta, veistoksia ja AR-taidetta. Taide

Laadittu 10/2018, Aino Kuusimäki

Täydennetty 02/2019, Mirka Härkönen, Riikka Juva ja Lotta Eranka

nähtiin vahvasti myös osana alueen viheralueita ja luontoelämystä. Kaikki ryhmät ideoivat rantavedessä olevan, saha- ja kaivosteollisuudelta jääneen betonirakennelman herättämistä uudelleen eloon taiteen keinoin. Alueen saha- ja kaivosteollisuushistorian toivottiin näkyvän sekä taideteosten aiheissa että materiaaleissa.

6.6.2018 Asumisen ilta

Tilaisuus oli suunnattu alueella asumisesta kiinnostuneille. Illassa kerrottiin kaavaprosessin etenemisestä ja näytettiin viimeisimpiä työversioita yleissuunnitelmasta ja kumppanuuskortteleista. Muun muassa pilaantuneiden maiden puhdistus herätti kysymyksiä, ja esimerkiksi kortteleiden tuulisuudesta keskusteltiin. Illassa oli n. 60 osallistujaa.

12.6.2018 Osuuskuntamuotoisen asumisen ilta

Tilaisuuteen oli ilmoittautunut ennakoon n. 25 ihmistä, ja paikalla oli Lohjan messutoimiston henkilöjen lisäksi myös Suomen Asuntomessujen operatiivinen johtaja Heikki Vuorenpää. Tilaisuudessa esiteltiin osuuskuntamuotoista asumista ja keskusteltiin sekä osuuskuntamuotoisesta asumisesta että yleisesti ottaen yhteisöllisestä asumisesta.

14.6.2018 Työpaja kumppanuuskorttelin rakennusliikkeille 1

Työpajassa korttelista kiinnostuneet rakennusliikkeet keskustelivat alueen alustavasta korttelisuunnitelmasta. Tilaisuudessa keskusteltiin pysäköinnistä, alueen hallinnollisista asioista, piha-alueiden toteutuksesta, kohtaamisten toteutumisesta alueella sekä rakennusliikkeiden näkemyksistä omien kohteidensa koosta ja sijoittumisesta alueelle.

15.8.2018 Työpaja kumppanuuskorttelin rakennusliikkeille 2

Toisessa kumppanuuskorttelin työpajassa syvennyttiin edistyneen viitesuunnitelman ratkaisuihin ja keskusteltiin edelleen mm. korttelin eri taloyhtiöiden yhdistävistä tekijöistä, pihoista, yhteisistä tiloista sekä rakennusliikkeiden sijoittumisesta alueelle. Työpajapisteitä oli kolme. Niiden aiheita olivat rakennukset, toiminnallisuus ja pysäköinti. Myös toiminnalliset asiat, kuten reitit eri liikkumismuodoilla sekä huolto- ja pelastusreitit olivat pinnalla. Keskustelu korttelin hallinnollisesta ulottuvuudesta jatkui myös.

25.9.2018 Asuntomessujen asukastilaisuus

Tilaisuus pidettiin Monkolan Valtuustosalissa ja sen vetivät asuntomessuprojektin edustajat. Osallistujia oli noin 70. Tilaisuudessa esiteltiin asuntomessuprojektin etenemistä ja kaavan esittely oli keskeisessä osassa. Kaavaan liittyen kysymyksiä ja kommentteja esitettiin tonttien koosta, korkeusasemista, vanhasta ratapohjasta, pientalojen perustamisolosuhteista, puistoalueesta ja sen linnustosta, järvinäkymien

säilymisestä, pysäköintialueista, kaivoksen vaikutuksista ja nykyisten toimintojen (veneily ja avantouinti) säilymisestä. Lisäksi keskusteltiin mm. alueen nimistöstä.

21.11.2018 Kaavan avoimet ovet

Tilaisuus järjestettiin pääkirjaston ryhmätyötilassa. Sen tarkoituksena oli, että projektikaavoittaja ja asuntomessuprojektin edustaja olivat paikalla keskustelemassa ja vastaamassa kaavaehdotukseen liittyviin kysymyksiin. Paikalla kävi arviolta 20 ihmistä. Keskusteluissa esille nousivat mm. autokatosten määrä pientalotonteilla, kadunnimistö sekä huoli suunnittelusta veneiden polttoaineenjaketupisteen sijainnista.

3.12.2018 Hiidensalmi-foorumi 4

Neljäs Hiidensalmi-foorumin tapaaminen järjestettiin kaupungintalo Monkolassa. Tapaamisessa keskusteltiin kaavaehdotuksesta. Esille nousseita kysymyksiä olivat mm. puuston suojelemisen kaavamerkinnät, joita ei pidetty riittävän velvoittavina, pientalojen sijainti tontilla sekä aukion läpi kulkeva liikenne, jonka pelättiin vaarantavan aukion alkuperäinen ajatus. Lisäksi keskusteltiin mm. siitä, miten pihat ja viheralueet saataisiin rakennettua mahdollisimman valmiiksi messuihin mennessä, rantapuiston helppohoitoisuudesta, jotta se pysyisi siistinä ja huollettuna, sekä siitä, millaisia palveluita kerrostalokorttelin rakentajille voitaisiin tarjota rakennusvaiheessa kierrättämisen ja materiaalien mahdollisimman korkean hyötykäytön varmistamiseksi. Iltaan osallistui 8 foorumin jäsentä sekä projektikaavoittaja ja projektikoordinaattori.

4.12.2018 Liikuntakeskus

Projektikaavoittaja esitteli Liikuntakeskuksen edustajille kaavaehdotusta ja vastasi osallistujien kysymyksiin.

11.12.2018 Kaavailta

Messualueen asemakaavaehdotus oli esillä kahden muun kaavan kanssa Kaavaillassa pääkirjaston Järnefelt-salissa. Paikalla kävi yli 50 henkilöä ja vuorovaikutus oli vilkasta. Eniten keskustelua herättivät polttoainejakelun sijainti, tarve ja vaikutukset sekä Kokkokallion kiinteistön ja tontin käyttö. Kysymyksiä esitettiin myös muun muassa pilaantuneiden maiden kunnostuksesta, kaivoksen ja lakkautettavan radan vaikutuksesta rakentamiseen, kulkemisesta alueella ja järven hyödyntämisestä virkistyskäyttöön.

28.2.2018, 16.5.2018, 2.10.2018, 31.1.2019 Laaturyhmä

Lohjan Asuntomessujen laaturyhmässä on käsitelty säännöllisesti kaavaa ja muita asuntomessuprojektin asioita. Laaturyhmään kuuluu edustajia Lohjan kaupungilta ja Suomen Asuntomessuilta.

6.3.2018, 23.5.2018, 26.11.2018 Rosk'n Roll

Rosk'n Rollin kanssa on pidetty yhteistyöpalavereja koskien mm. kaavaa ja alueen jätehuoltoa.

20.11.2018, 10.1.2019, 16.1.2019 Nordkalk

Kaupungin ja Nordkalkin edustajat ovat tavanneet ja keskustelleet mm. kaavaan, kaivoksen vaikutuksiin ja näköalatasanteeseen liittyvistä asioista.

Suomen Hoivatilat, Lohjan Vuokra-asunnot ja muut rakennusliikkeet

Suomen Hoivatiilojen ja Lohjan Vuokra-asuntojen kanssa on pidetty useita yhteistyöpalavereja, joissa on käsitelty mm. kaavaa. Lisäksi on tavattu muita alueesta kiinnostuneita rakennusliikkeitä.

L52 Hiidensalmen asuntomessualueen asemakaava

15.11.2017 Kaavailta

Kaavailta keräsi Järnefeltinsalin täyteen keskiviikkoiltana 15.11. Tilaisuudessa oli esillä Hiidensalmen valmisteluvaiheen, Raviradankadun ja Hiidenlinnan kaava-aineistot sekä Tynniharjun liittymän suunnitelmia. Hiidensalmen asemakaavamuutoksen pisteellä teemoja olivat alueen nykyiset mansikkapaikat, parannettavat paikat ja tulevaisuuden potentiaali. Toisessa työpajassa käsiteltiin tulevaisuuden asumista Hiidensalmessa. Hiidensalmen asemakaavamuutos viedään ehdotuksena lautakuntaan loppuvuodesta 2018, mutta vain siltä osin, mitä asuntomessut vaativat (kaavakartassa raja-alue sinisellä). Kaavan muut osat, eli muun muassa suurin osa Karstuntien itäpuolesta jää myöhempään ajankohtaan.

Tunnelma illassa oli innostunut ja mukava, ja Hiidensalmen alueen kaavoitukseen suhtaudutaan selvästi innostuneesti. Asuntomessut tapahtumana tuntuu keränneen lojalliset tukevaksi taustajoukoksi, ja alueesta ollaan kiinnostuneita niin tulevina asukkaina kuin vapaa-ajan käyttäjinä. Alla satoa työpajoista ja tilaisuudessa käydyistä keskusteluista. Ilta oli suunnittelijoille todella antoisa – kiitos kaikesta palautteesta ja ideoista!

Asumismuodot ja niiden uudet palvelut

Asumistyöpajapisteellä keräsimme asukkaiden ajatuksia erilaisista asuntotyypeistä sekä siitä, miten asuminen voisi uusiutua ja millaisia palveluita siihen voisi liittää. Kaikki asumismuodot puhututtivat jonkin verran yleisöä. Työpajamerkinnöissä townhouse herätti eniten ihastusta. Sen viehätyksenä nimettiin muun muassa yhteisöllisyys, pieni oma piha ja tunne yksilönä yhteisössä olemisesta.

Eniten keskustelua käytiin kuitenkin osuuskuntamuotoisesta asumisesta. Sen etuina nähtiin muun muassa yhteisöllisyys, sukupolvien kohtaaminen ja yhteiset tilat ja palvelut korttelissa. Osuuskuntamuotoista asumista toteutetaan jo asuntomessuille, itse asiassa messujen pilottiprojektina – vastaavaa ei ole Suomessa ennen tehty. Tällaisessa pientalorakentamisessa tulevat asukkaat muodostavat osuuskunnan ja jakavat yhden tontin noin 6–8 pientalon kesken. Rakentajat saavat messuprojektin tuen suunnitteluvaiheessa pystyvät yhdessä suunnittelemaan mieluisensa kokonaisuuden myös mahdollisine yhteisine tiloineen. Kysymyksiä oli esimerkiksi, olisiko talojen oltava keskenään samanlaisia, mihin vastaus alustavasti on ei, elleivät rakentajat niin itse halua. Toki joitain kaupunkikuvallisia ehtoja rakentamiseen tulee kaavan ja rakennustapaohjeen myötä.

Senioriasuminen on myös noussut esiin vahvasti. Toiveena asukkailla on ollut, että ikäihmiset voisivat elää osana sekoittunutta eri-ikäisten yhteisöä, esimerkiksi jollakin lailla tuetusti tai vain erityisesti ikäihmisille soveltuvasti. Tulipa illassa myös ehdotus moderneista, avoimista, rekan lavalla alueelle siirrettävistä ”Olokodoista”, joita tarpeen tullen voi siirtää vaikka lomatontille ja takaisin Hiidensalmeen.

Jonkin verran suosiota keräsivät myös paritalot ja yhteen kytketyt pientalot. Muunnettavuutta ta

valliseen rivitaloasumiseen toivottiin esimerkiksi mahdollisuudella rakentaa pihalle 20 neliön kokoinen lisärakennus, joka palvelisi esimerkiksi vierashuoneena. Työpajatuloksissa huomiota herätti perinteisen omakotiasumisen melko vähäinen suosio. Onkohan osuuskuntamuotoinen pientaloasuminen kirimässä käytännössäkin omalle tontille oman talon rakentamisen edelle?

Kummassakin työpajassa nousi esiin vahvasti, että yhteissauna Hiidensalmessa olisi lojallaisille mieluinen kohde. Muita vastakaikua herättäneitä ideoita olivat mm. yhteinen kesäkeittiö ja sauna/spa, yhteiskäyttöinen sähköauto, terassiparvekkeet, etätyötila, ruokala, matonpesupaikka, grillialue, puutarha, venelaituri ja

Laadittu 10/2018, Aino Kuusimäki

Täydennetty 02/2019, Mirka Härkönen, Riikka Juva ja Lotta Eranka

yhteinen vene, kauppapalvelu sekä myös pientaloja hoitava perinteinen talonmies, joka hoitaisi taloyhtiön yleisilmettä, istutuksia, lumitöitä ja huoltoa.

Yleisesti ottaen asukkaiden toiveissa olivat kaikille asukasryhmille yhteiset tilat ja palvelut: paikat, joissa tavataan naapureita, ladataan akkuja, seurustellaan, leikitään ja pelataan, kuntoillaan ja harrastetaan esimerkiksi kädentöitä. Ulkotiloista toivotaan sillä lailla toiminnallisia, että ihmiset tapaavat toisiaan ja jakavat luontevasti arkea yhdessä muiden asukkaiden kanssa.

Hiidensalmi on yksi harvoista uusista ranta-asuinalueista, ja asukkaat toivoivatkin järvinäkymiä jopa kaikista asunnoista tai omakotitonttien rajautumista rantaviivaan. Jälkimmäistä toivetta on ei voida toteuttaa, koska rantareitillä on niin tärkeä virkistysarvo jo nyt ja tulevaisuudessakin luultavasti enenevässäkin määrin.

Ideat auttavat ehdottomasti kirkastamaan Hiidensalmen visiota. Kaavasuunnittelussa niitä toteutetaan parhaan mukaan, ja niitä välitetään eteenpäin rakennuttajille erityisesti niiltä osin, millaisia asuinrakennuksia, pihoja ja yhteistiloja alueelle on toivottu. Yhteiset ja monitoiminnalliset tilat tulevat varmasti olemaan kantava teema niin suunnittelussa kuin toteutuksessa.

Viher- ja virkistysalueet uudella asuinalueella

Hiidensalmi oli pitkään kaupunkilaisilta suljettu, teollisuuden käyttöön varattu alue. Asukkaille sen tarjouma on lähinnä ollut sen kaunis ranta, järvinäkymät, puusto ja rantareitti. Tämä näkyi selkeästi kaavaillassa – reitin halutaan pysyvän, ja siihen kaavalla tähdätäänkin. Rantareitin aarnimetsän toivotaan säilyvän kokonaisuutena. Toive välitetään eteenpäin. Tärkeitä puita ollaan menossa aivan lähiaikoina kartoittamaan, ja tavoitteena on toki mahdollisuuksien mukaan säilyttää hyvinvoiva puusto. Yhtenä asukastoiveena on myös kukkiva puusto asutuksen lomassa.

Yksi illan selkeimmin esiinnousseista toiveista oli rantareitin jatkuminen Moisioon ja lännessä Haikariin asti, mahdollisesti valaistunakin. Palaute välitetään eteenpäin. Rantareittiin liittyen nykyisen reitin valaistuksen toteuttaminen eri reitille kuin mikä kaavassa on, herätti ihmetystä. Kaavaluonnoksen mukaisesti reitti tosiaan kulkisi rantaan asti ulottuvan korttelin kohdalla aivan veden vieressä. Jos tämä varaus pysyy ja toteutuu, valaisintolppia voidaan tarpeen tullen siirtää.

Kaava-alueelta vanhan radan läheltä rannan tuntumasta oli myös tunnistettu hyvä sijainti lasten leikkipaikalle. Sijainti otetaan tarkasteluun. Joogapaikkaa toivotaan.

Yksi esiinnoussut huoli liittyi alueen puuntuoksuiseen menneisyyteen ja sen jäänteisiin pilaantuneina maa-alueina. Alueella selvitetään, mikä pilaantuneiden maa-alueiden tila on, ja niiden puhdistamiseen on varauduttu.

Länsirannassa oleva kasuuni oli kerännyt monta negatiivista merkintää: betonijärkäleelle on tehtävä jotakin. Nk. kasuunilla koettiin olevan ikävää historiaa, eikä sitä nähty messujenkaan suhteen positiivisena paikkana. Toisaalta sen säilyttämistä myös toivottiin. Kasuunin tulevaisuus ei ole ainoastaan kaavan käsissä. Sen tulevaisuuden miettiminen on kuitenkin ollut kaavaprosessissakin läsnä. Asiaa tutkitaan.

Tulevaisuuden palvelut Hiidensalmessa

Hiidensalmen suurimmaksi puutteeksi ja kääntäen mahdollisuudeksi palvelutarjonnassa asukkaat tunnistivat ravintolan. Sahanjohtajan talo Hiidensalmen sillan kainalossa on kohta tarjouskilpailussa – vanhalle rakennukselle haetaan siis uutta käyttöä, joka hyvinkin voisi sisältää ravintolapalveluita. Toisaalta tämä kahvilan mahdollinen paikka herätti muutostoiveita – kahvilan pitäisi olla sillan länsipuolella, jolta pääsisi ihailemaan ilta-aurinkoa! Palveluvaraus sahanjohtajan talon kohdalla liittyy paitsi hienoon tonttiin, myös siihen, että rakennus on suojeltu ja sille olisi arvokasta löytää uusi yrittäjä ja käyttö. Kahvila niemen itäpuolella ei kuitenkaan ole mahdollisuus: kerrostalojen kivijalkoihin mahdollistetaan mielellään liiketoimintaa, mutta toteutuminen on lopulta toki kiinni yrittäjästä.

Laadittu 10/2018, Aino Kuusimäki

Täydennetty 02/2019, Mirka Härkönen, Riikka Juva ja Lotta Eranka

Monella asukkaalla oli toiveissa laiturialue, jopa venevuokraus, sekä erityisesti polttoainejakelupiste veneille, niin kuin suunnitelmissa onkin. Polttoainejakelupisteen sijainnin toivottiin siirrettävän sillan itäpuolelle, jolloin Hiidensalmen sillan korkeus ei estäisi suuria veneitä pääsemästä tankkaamaan. Sijainnin siirtäminen kaavaluonnoksen osoittamasta paikasta sillan itäpuolelta länsipuolelle siis voisi mahdollistaa suuremman käyttäjämäärän jakelupisteelle. Ongelmaksi voi muodostua liiketoiminnan kannattavuus, jos itäpuolelle niemeä ei sijoitettaisi samaan yhteyteen autojen tankkausta. Vaihtoehto otetaan kuitenkin tarkasteluun.

Alueelle toivotaan myös kauppaa. Kaava on tarkoitus mahdollistaa päivittäistavarakauppa Karstuntien länsilaitaan, Hiidensalmen vanhan asuinalueen yläpuoliselle tontille.

Usea osallistuja toivoi myös yhteistä uimapaikkaa ja saunaa alueelle. Idea on hyvä ja otetaan ehdottomasti tarkasteluun. Kaislojen niittämistä rannasta toivottiin myös. Talviuimareiden, Mursujen, uintipaikka pitäisi säilyttää sillan länsipuolella. Tämä on kaavassa aikeenakin.

Tytyrin avolouhos oli kerännyt paljon ideoita louhoksen avaamisesta yleisölle. Avolouhoksessa nähtiin upeasti valaistuna potentiaalia ”turistirysälle”. Louhos kuuluu Tytyrin kaivokseen, eikä ole kaava-alueen sisällä, joten ei sitä ei voi tämän suunnitelman puitteissa ratkaista.

Toiselle puolen niemeä, Mondin tehtaan alueelle ehdotettiin museota ja resiinakyytiä kohteeseen vanhaa rataa pitkin. Tähän ei kuitenkaan tällä kaavalla voida vaikuttaa, ja alueen seuraava käyttö ei vielä ole selvillä. Näillä näkymin ratapohjaa oltaisiin kuitenkin kehittämässä kevyen liikenteen väyläksi.

Kaava-alueen eteläpuolelle Taimisto-Tennarin alueelle toivottiin polkua bussipysäkillä Hiidensalmen vanhalta asuinalueelta, liikuntamahdollisuuksia kuten tekonurmea ja -jäää sekä lasten leikkipaikkaa. Palaute liittyy Taimisto-Tennarin kaavan valmisteluun.

Liikkuminen ja arjen liikenneyhteydet

Kysyimme asumistyöpajassa, miten asukkaat mieluiten liikkuisivat, jos mahdollisuudet heidän suosimaansa liikkumismuotoon olisivat ihanteelliset. Pyöräily, kävely ja sähköauton jakaminen nousivat selkeästi esiin pajassa, mutta myös autoilu ylipäättään, toimiva joukkoliikenne ja rollaattorilla liikkuminen. Alueen virkistyspotentiaali luonnonläheisyys näkyi myös hiihtämisen, melomisen ja veneilyn suosimisena, joita mahdollisuuksien mukaan otetaan mukaan virkistysaluesuunnitteluun.

Hiidensalmen vanhan teollisuusradan pohjaa on suunniteltu uudistettavan pyöräilyn ja kävelyn väyläksi. Kaavaillassa kuultiin useammalta asukkaalta innostuneita toiveita reitin toteuttamisesta, jopa Lohjan vanhalle rautatieasemalle asti. Lohjan oman ”baanan” vahvuuksia olisi kuntalaisten mielestä ainakin nopea ja sujuva pyöräyhteys keskustaan, sekä elämyksellinen reitti. Koululaisille reitti olisi turvallinen ja helppo reitti Hiidensalmen uudelta asuinalueelta Anttilan koululle ja tulevalle Laurentius-talolle.

Taimistokadun jatkaminen kaava-alueelle ajoneuvoliikenteen väylänä herätti vastustusta – puustoa nykyisen Taimistonkadun pohjoispäässä pidetään kauniina. Tämä kysymys on kaavassa auki. On mahdollista, että ajoneuvoliikenteen läpikulkua ei kaavassa sallita, ja että läpikulku mahdollisesta ainoastaan pyöräily- ja kävely-yhteytenä.

Kaava-alueen keskellä olevan liikenneympyrän kohdalle on kaavassa esitetty kävelyn ja pyöräilyn siltaa, joka ylittää Karstuntien. Silta herätti jonkin verran keskustelua ja kysymyksen sillan tarpeellisuudesta. Sillan pitäisi olla suhteellisen korkea, jotta liikenne mahtuu sen alitse. Silta on yksi alustava ratkaisu paikkaan, ja sopivaa ratkaisua haetaan vielä. Aiheesta tehtiin kaavaillan yhteydessä lehtijuttu Länsi-Uusimaahan, jossa luonnoksen laatinutta kaava-arkkitehtia haastateltiin siltaratkaisun tiimoilta.

Illassa kysyttiin myös messujen aikaisesta pysäköinnistä. Pysäköintiratkaisu on vielä auki, mutta näillä näkymin pysäköinti sijoitettaisiin osittain tai jopa kokonaan kaava-alueen keskellä sijaitsevan liikenneympyrän lounaispuolella olevalle tontille. Muitakin sijainteja tarkastellaan.

Yleisesti ottaen toivottiin monipuolista, sujuvaa liikennettä, johon kaavalla toki pyritäänkin. Alueelle tehdään ehdotusvaiheessa yleissuunnitelma ja liikennetarkastelu